

Reactie Dutch Data Center Association op de internet consultatie:

Wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met instructieregels voor hyperscale datacentra

Datum: 8 juli 2022
Consultatiegegevens: <https://www.internetconsultatie.nl/datacentra/b1>
Uitgeschreven door: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Contactgegevens: Dutch Data Center Association
Laarderhoogtweg 18
1101 EA Amsterdam
Tel. 0203037860
info@dutchdatacenters.nl
www.dutchdatacenters.nl

Amsterdam, 8 juli 2022

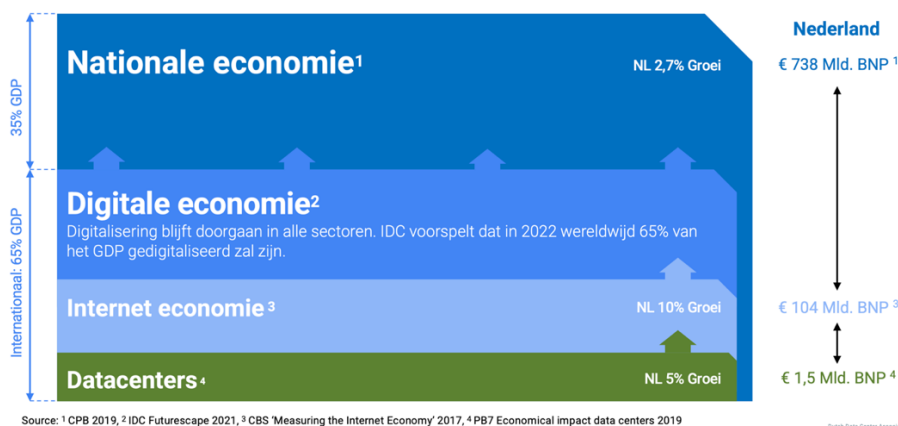
De Dutch Data Center Association (DDA) dankt het Ministerie voor de mogelijkheid een zienswijze te kunnen geven op de Wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met instructieregels voor hyperscale datacentra.

Met de komst van het internet is het dagelijkse leven permanent veranderd. Dankzij digitale applicaties, kunnen mensen vanuit huis werken, leren en winkelen. De toekomstige welvaart van Nederland is onlosmakelijk verbonden met de online kansen van tegenwoordig. Digitalisering is de motor van ons toekomstige verdienvermogen en essentieel voor de energietransitie om slim energie te kunnen besparen en soeverein en veerkrachtig te zijn in een steeds onvoorspelbare wereld. Al dit behoeft een stevig fundament in de vorm van goede data infrastructuur.

Samen met zeekabels, antennes en telecomnetwerken faciliteren datacenters de toenemende IT-behoefte in de wereld en in Nederland. De reden dat ze zo onmisbaar zijn, is omdat mensen, bedrijven en overheden steeds meer ICT en data gebruiken. Enkel en alleen omdat datacenters het zichtbare gevolg zijn van menselijke gedrag en maatschappelijke keuzes, roepen ze weerstand op. Vooral de hyperscalers. Dit terwijl deze grote -vaak zeer efficiënte- datacenters IT-functies bundelen en daarnaast slechts een beperkt deel van de diverse sector uitmaken.

Zonder datacenters geen verdienvermogen

De impact van digitalisering op de economie blijft groeien

Te smalle insteek

Het is heel begrijpelijk dat het kabinet het beleid voor datacenters wil herzien en meer nationale regie wil organiseren. Datacenters spelen ook een rol in maatschappelijke vraagstukken op het gebied van de klimaatverandering, stroomvoorziening en woningbouw. Echter, de inperkingen die het kabinet nu voorstelt staan op gespannen voet met de kabinetsambitie om digitaal knooppunt van Europa te worden en een digitale koploper te zijn. Maar ook om zo efficiënt mogelijk de digitale infrastructuur in te richten.

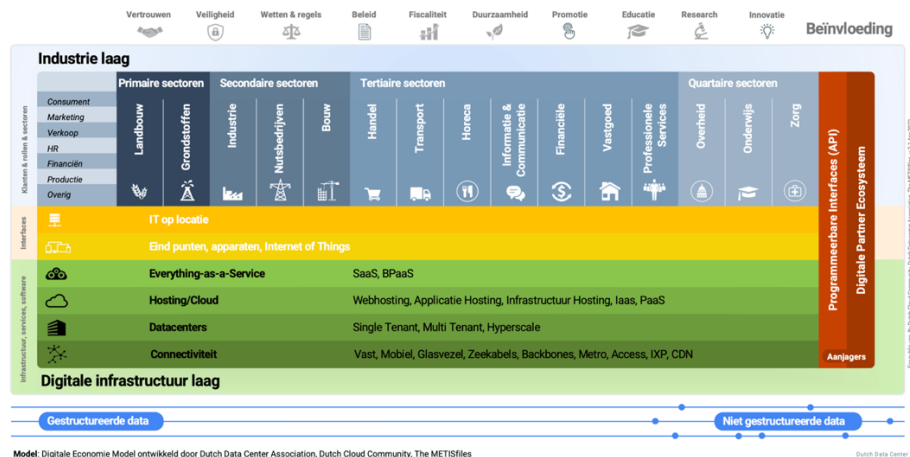
Het Rathenau Instituut publiceerde in april dit jaar "Duurzaam beslissen over datacentra"¹. Zij pleiten ervoor om bij de ontwikkeling van beleid, niet te focussen op de grote datacentra die nu volop in de belangstelling staan, maar juist te kijken naar de hele infrastructuur die de digitalisering van onze samenleving mogelijk maakt.

¹ <https://www.rathenau.nl/nl/digitale-samenleving/beter-beslissen-over-datacentra>

In plaats van een zwart-wit-benadering of een ‘groot=slecht’-retoriek is een integrale benadering nodig, met oog voor de digitale ambities, de energietransitie, de stroomzekerheid, de ruimtelijke opgaven én de leefbaarheid. De benodigde samenhang van onderwerpen vraagt om een doordachte nationale strategie, van een overheid die een goed oog heeft voor de werking van de digitale economie en het belang van de digitale infrastructuur. En dit belang is groot, iets wat de overheid ook zelf aangeeft in de recente kamerbrief ² van 4 juli over de vitaal-beoordeling datacenters en DNS-dienstverleners.

Het digitale economie model

De digitale infrastructuur als het fundament van alle economische activiteiten

Datacenters in brede zin kunnen een rol spelen om de stroominfrastructuur sneller te doen uitbreiden. Op vele plaatsen zijn hier al voorbeelden van waarbij deze sector al substantiële investeringen heeft gedaan. Gezien de uitdagingen is dit een kans de energie transitie te versnellen. Ook kan de volledige benutting van datathermie (restwarmte uit datacenters) potentieel 1 miljoen huishoudens verwarmen³. Om de warmtelevering goed mogelijk te maken speelt de vestigingslocatie een grote rol. Met dit soort afwegingen moet het kabinetsbeleid meer rekening houden. Een strikte en te enge beperking tot bepaalde gebieden staat dan ook haaks op de duurzaamheidsdoelen.

Feitelijke onjuistheden

In de kabinetsbrief staan helaas ook enkele feitelijke onjuistheden. Zo wordt de mogelijke extra elektriciteitsbehoefte van datacentra in 2030 geschat op 5 – 15 TWh, hetgeen natuurlijk een opvallend ruime bandbreedte is. Dit terwijl de werkgroep Extra Opgave van het ministerie van Economische Zaken uitkomt op ‘slechts’ 2,3 TWh in 2030; gevalideerd door TNO⁴. Omdat de Nederlandse elektriciteitsbehoefte in de periode tot 2030 met 100 TWh uur groeit, blijft het percentage op de gehele Nederlandse behoefte daarmee vrijwel gelijk in 2030⁵. Omdat wij het van groot belang achten dat de discussie op feiten gebaseerd wordt, zou het goed zijn dit recht te zetten.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/04/vitaal-beoordeling-datacenters-en-dns-dienstverleners>

³ <https://dda.splend.cloud/asset/181:datathermieinperspectiefpdf>

⁴ Werkgroep Extra Opgave: “Alles uit de Kast”

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2022/04/22/rapport-alles-uit-de-kast-eindrapportage-werkgroep-extra-opgave/rapport-alles-uit-de-kast-eindrapportage-werkgroep-extra-opgave.pdf>

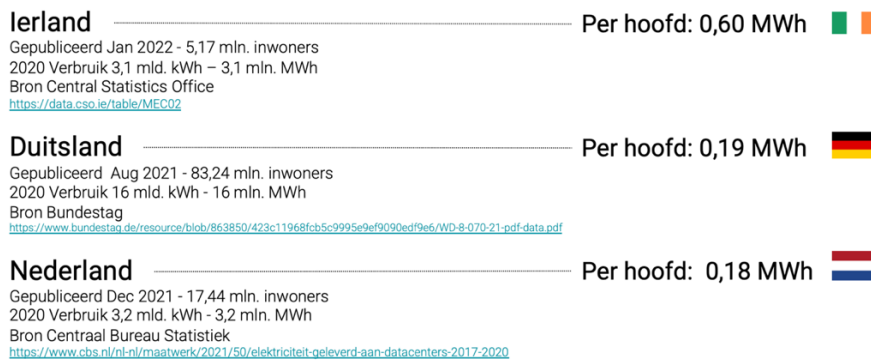
⁵ Cijfers CBS/IEA <https://www.dutchdatacenters.nl/thema-energie/>

Daarnaast wordt het Buck rapport ⁶aangehaald in de beargumentering. Dit rapport komt tot conclusies op basis van cijfers, definities en aannames die geheel onjuist zijn. Ook is de vraagstelling van het rapport op zijn zacht gezegd suggestief en sturend. Het staat op gespannen voet met onderzoeken van het Internationaal Agentschap, CBS⁷, Eurostat/ETLA⁸, maar ook met onderzoeken over de impact van de sector de Duitse Bundestag ⁹en Ierse Statistics Office¹⁰. Op basis van deze cijfers scoort Nederland juist gemiddeld kijkend naar het stroomverbruik van datacenters per inwoner en is gelijk aan de Scandinavische landen. Nederland scoort zelfs onder het verbruik per inwoner van Frankrijk, Duitsland en Engeland.

Het zou ons inziens goed zijn, gezien het belang wat hieraan wordt gekoppeld en de vele grote onjuistheden in het rapport en de suggestieve vraagstelling, om als overheid intern te onderzoeken hoe dit rapport tot stand is gekomen.

Verbruik datacenters per hoofd van de bevolking

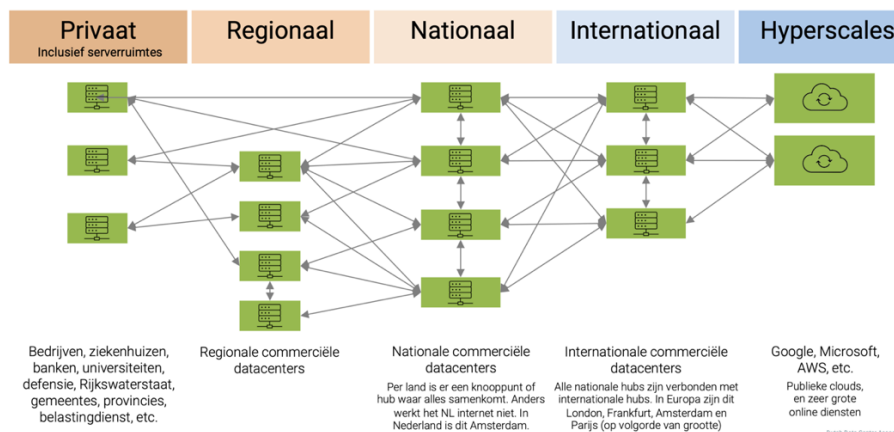
In vergelijking met andere Europese landen scoort Nederland relatief laag qua verbruik

We zijn het eens met de constatering dat er veel verschillende soorten datacenters zijn: publiek en private; qua colocatie regionale, nationale en internationale; plus een aantal hyperscales. De overheid is op dit moment zelf één van de grootste bouwers van nieuwe datacenters in Nederland. Het is echter van belang te beseffen dat het gevarieerde ecosysteem aan datacenters een geheel vormt, waarin ieder een eigen rol heeft om samen te functioneren en wat samen de datahub maakt.

Werking van de digitale wereld

Elk type datacenter is een cruciale schakel van het digitale ecosysteem

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/06/14/verkenning-relatie-accommoderen-datacentervraag-en-digitaliseringskansen>

⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2021/50/elektriciteit-geleverd-aan-datacenters-2017-2020>

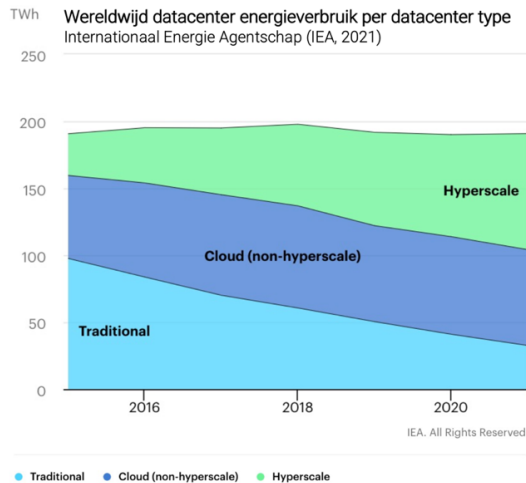
⁸ <https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Raportit-Reports-107.pdf>

⁹ <https://www.bundestag.de/resource/blob/863850/423c11968fcb5c9995e9ef9090edf9e6/WD-8-070-21-pdf-data.pdf>

¹⁰ <https://data.cso.ie/>

Het problematiseren van alleen maar hyperscales gaat niet alleen voorbij aan de samenhang, maar ook aan de diensten die ze aan alle Nederlandse kleine, middelgrote en grote bedrijven leveren, inclusief overheden en maatschappelijke organisaties. Ook gaat deze beperkte zienswijze voorbij aan de meerwaarde die de verschuiving naar steeds grotere en energie efficiëntere datacenters met zich meebrengt.

Sinds 2010 monitort het International Energie Agentschap wereldwijd het energieverbruik van digitale diensten en sinds 12 jaar is het totale verbruik stabiel gebleven. Dit komt in grote mate door de bundeling van ICT in grotere datacenters, inclusief hyperscales¹¹.

Het grote ruimtebeslag wordt vaak genoemd maar nergens in de brief gekwantificeerd. Dit terwijl het ruimtebeslag van alle datacenters in Nederland met 239 hectare zeer beperkt is, zeker in vergelijking met andere sectoren¹². De meeste datacenters zijn gevestigd op al bestaande bedrijfsterreinen en niet op landbouwgrond. De afgelopen jaren zijn elk jaar weer honderden kleinere datacenters gesloten zijn en geconsolideerd naar grotere datacenters. In 2021 weer zo'n 350¹³. De Nederlandse overheid consolideerde zelf haar 64 datacenters enkele jaren terug naar 4 RijksCloud datacenters en halveerde daarmee gelijk haar energieverbruik¹⁴. Het negatieve ruimtebeslag van deze gesloten datacenters wordt niet gemonitord. Evenals de positieve effecten in vermindering van het stroomverbruik en de innovatieslagen die door deze consolidaties worden gerealiseerd.

Het is vreemd één sector te verbijzonderen met specifieke regels. Vele andere sectoren zijn tientallen tot honderden malen groter in oppervlakte, hebben grote emissies en groeien sneller jaar op jaar. En ook gezien de positieve concentratie effecten qua ruimte, energie en circulariteit die datacenters met zich meebrengen.

Nationwide								
Datafloor (m ²)	Colocation Companies	%	Enterprise Companies	%	Hyperscale Companies	%	Total Companies	%
10-100	36	37%	5395	94%			5.431	93%
100-399	12	12%	220	4%			232	4%
400-9.999	39	40%	97	2%			136	2%
10K-19K	5	5%	3	0%			8	0%
20K or more	5	5%	1	0%	2	100%	8	0%
Total vendors	96	100%	5.716	100%	2	100%	5.815	100%
Total Facilities	185		6570		3		6755	

Tabel: Aantal datacenter operators en locaties in Nederland per soort 2022 (PB7/DDA 2022)

¹¹ <https://www.iea.org/reports/data-centres-and-data-transmission-networks>

¹² <https://www.dutchdatacenters.nl/landgebruik/>

¹³ <https://www.dutchdatacenters.nl/publicaties/sodd-2022/>

¹⁴ <https://www.agconnect.nl/artikel/datacenterconsolidatie-rijk-nu-op-tweederde>

Impact vergeleken met andere sectoren

Cijfers in verhouding tot andere sectoren. Datacenters hebben een kleine impact

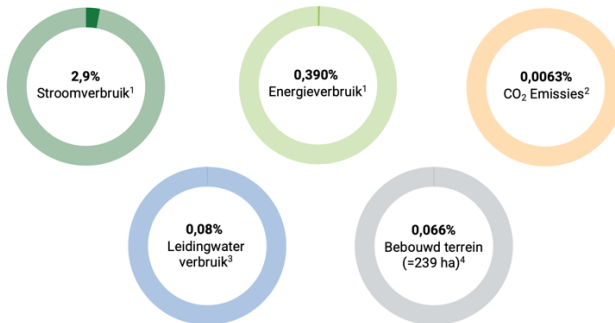
	Stroomverbruik	Energieverbruik	Emissies CO ₂	Leidingwaterverbruik	Bebouwd terrein
Top 5 verbruikers	Industrie 33% 29,3 TWh Dienstverlening 31% Huishoudens 22% Landbouw 10% Overheid en Zorg 6,8%	Industrie 42% 1292 PJ Verkeer en vervoer 15% Huishoudens 13% Energiesector 12% Dienstverlening 10%	Tata Steel 8% 5711 Kiloton Shell Raffinage 6% Vattenfall 5% Uniper 5% Esso 4%	Huishoudens 35% 837 mln. m ³ Landbouw 11% Voedingsindustrie 5% Chemie 2% Kunststof Industrie 2%	Haven R'dam 3,5% 12643 ha Glastuinbouw 2,9% Distributiecentra 1% Schiphol 0,8% Chemelot 0,5%
Datacenters Totaal	2,9% 3,2 TWh	0,390% 11,52 PJ	0,006% 113 Kiloton	0,075% 0,9 mln. m ³	0,066% 239 ha
Bron	CBS 2020/21	CBS 2021	NEA 2021	CBS 2021	CBS, PB7 2020/21
Impact	Medium	Klein	Zeër klein	Zeër klein	Zeër klein

Bron: CBS 2020/21, NEA 2021, CBS 2021, CBS 2020, DDA 2021, MJA RVO. - See all sources at <https://www.dutchdatacenters.nl/dashboard/>

Dutch Data Center Association

Impact Datacenters Nederland

Meest recente cijfers uit openbare publieke bronnen

Bron: CBS 2021, NEA 2021, CBS 2021, CBS 2020, DDA 2021, MJA RVO. - See all sources at <https://www.dutchdatacenters.nl/dashboard/>

In de voorbereidende technische briefing voor het debat over dit onderwerp werd door de uitgenodigde expert partij genoemd dat er geen datacenter restwarmte, datathermie, projecten bekend zijn in Nederland of daarbuiten. Dit is onjuist. Al vele jaren zijn er meerdere projecten operationeel in Nederland met datathermie en daarmee 'van het gas af'. Daarnaast zijn er op dit moment meerdere projecten in aanbouw en planning. Het gaat hier om tienduizenden huishoudens, instellingen en bedrijven¹⁵.

Feiten, nuance en samenhang

De conclusie is onontkoombaar: de digitale infrastructuur en datacenters in het bijzonder vormen het fundament van onze gedigitaliseerde economie en samenleving. Zonder datacenters zijn social-media, foto-opslag in de Cloud, het internet der dingen, smart cities, kunstmatige intelligentie en wetenschappelijk onderzoek onmogelijk. Uiteraard nemen datacenters ruimte in en verbruiken ze energie. Maar veel negatieve claims zijn niet op de feiten en hun context gebaseerd. Datacenters voldoen zoals elke andere sector aan de wet- en regelgeving en hebben de afgelopen 15 jaar in de Meer Jaren Afspraken (MJA) van RVO laten zien bij de kopgroep te horen wat betreft duurzaamheid maatregelen en vergroening in de openbaar toegankelijke MJA-rapportages¹⁶.

Gezien de rol van private partijen in de datacenter infrastructuur is overleg met de sector van grote meerwaarde. Hoewel de overheid uiteindelijk beslist, zijn de kennis en praktijkinzichten van datacenter-vertegenwoordigers belangrijk om mee te nemen voor goed beleid. Een goed voorbeeld

¹⁵ <https://dda.splend.cloud/asset/181:datathermieinperspectiefpdf>

¹⁶ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/mja3mee>

van werkend datacenterbeleid is het beleid wat in Haarlemmermeer¹⁷, Amsterdam¹⁸ en de Provincie Noord-Holland¹⁹ gezamenlijk met de sector tot stand is gekomen. De voorwaarden en kaders wat betreft voornamelijk de ruimte, energie en duurzaamheid zijn voor wat betreft de Provincie Noord-Holland onderling voor alle datacenters al afgestemd, en hier dient een landelijk beleid ook een verlengde van zijn. Aansluiting bij dit bestaande beleid kan helpen om de toekomstige bestuurbaarheid in stand te houden.

Het Rathenau Instituut publiceerde in april dit jaar “Duurzaam beslissen over datacentra”. Zij pleiten ervoor om bij de ontwikkeling van beleid, niet te focussen op de grote datacentra die nu volop in de belangstelling staan, maar juist te kijken naar de hele infrastructuur die de digitalisering van onze samenleving mogelijk maakt²⁰. Het reageren zonder een afgestemd en integraal plan over de toegevoegde waarde, uitdagingen en kansen voor Nederland, is niet in het belang van Nederland en niet gewenst.

Afsluitend

Als sector staan wij open voor een goede samenwerking, zodat een constructief en toekomstvast beleid tot stand kan komen. Wij zijn te alle tijden bereid dit verder toe te lichten.

Hoogachtend, met vriendelijke groet,

Stijn Grove
Directeur
Dutch Data Center Association

Meer informatie, cijfers en trends over datacenters is te vinden op www.dutchdatacenters.nl

¹⁷ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR646404>

¹⁸ <https://bekendmakingen.amsterdam.nl/bekendmakingen/publicatie/inspraak/vestigingsbeleid>

¹⁹ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Economie_Werk/Projecten/Datacenters/Datacenterstrategie

²⁰ <https://www.rathenau.nl/nl/digitale-samenleving/beter-beslissen-over-datacentra>